

Hospodářská Besídka.
Pořádá JAN JANÁK.

Proč je chov koz v Americe zanedbáván?

Chov koz jest v Americe zanedbáván, neboť lid americký nezná takřka kozy, kterou nazývají jsme ve staré vlasti krávou chudých. Nezná jí při nejmenším v tom světě, v jakém známa jest v zemích evropských. V posledních několika letech počíná tu sice nabývat pody rozšíření chov koz angorských, dávajících vláknno, ale po kozách dojných není ani potuchy.

Nyní s potěšením sledujeme, že si zanedbávané této otázky povšiml konečně žilý náš vládní odbor zemědělský, jenž na základě bedlivého zkoumání dospěl k důsledku, že v chovu koz naskytuje se americkému rolníku nový zdroj příjmů. Odborem zemědělským byla zjištěna následující fakta:

Kozí mléko jest sladké a dobré, věnuje-li se kozám taková péče, jaká jim náleží, na příklad péče taková, jaká věnuje se americkým dojnícím.

Kozí mléko jest nespokojeným pro děti, kojene z láhve, neboť jest nejpodobnější mléku mateřskému.

Kozí mléko sledáno bylo tou nejlepší výživnou látkou pro lidi nemocné. V některých velkých a proslulých sanitariích evropských používá se výhradně mléka kozího, na což se klade velký důraz.

Kozí mléko jest tím nejlepším mlékem k vaření.

Kozy náležitě ošetřované jsou těmi nejkrotějšími zvířaty.

Kozy jsou povděčny tomu, kdo je zbaví jejich mléka, a v některých zemích evropských, kde jsou cvičeny kojiti děti, přibíhají v době dojení do domu a vyskočí na lůžko, aby děcku ssání usnadnily.

Koza jest následkem své láce v dosahu každého. Krmení její přijde lacino. Jsou to zvířata nade vše pochybnost užitečná.

To jsou fakta, jež byla dokázána na vládním odborem zemědělským a jež dokáže každý, kdo měl s chovem koz nějakou zkušenost. Přes to však americký lid ve své hrdošti neuznal dosud za dobré chovu koz se chopiti. Možno, že zpráva vládního odboru zemědělského bude mít žádoucí účinek a že chov těchto užitečných zvířat nabude zde v brzkou značného rozšíření, jakého nabyl ve staré naší vlasti anebo zvláště v Německu, kde ve třech z každých čtyř domácností chovají se kozy.

Koza může si koupiti skorem každý, neboť její cena proti ceně krávy jest rozhodně nepatrná. Koza zužitkuje plici lépe, nežli kráva, a dá též mnohem více mléka v poměru k její váze. Koza spokojí se s malým množstvím jakékoli píce. Dvě kozy poskytnou pro obyčejnou rodinu dostatek mléka po celý rok, a mléko to jest výživnější nežli jest mléko kravské.

Mnozí poukazují, že mléko kozí zapáchá, ale tomu není tak, kde chovají se kozy v řádném prostředí a jsou krmeny žádoucí píci. Ponechají-li se běhati po ulici a sbírat odpadky, pak ovšem nelze diviti se, že má mléko jejich nepříjemnou příchut. Kromě toho zálež v ohledu tomto též velmi mnoho na čistotě při dojení.

Jiným zdrojem zápachu mléka jsou kozlové, již jsou skutečně

zvířaty nepřijemnými. Tomu však lze snadno předejiti tím způsobem, že se kozlové chovají zvláště, tak aby neměli přístupu ku kozám, zejména ne v době dojení, poněvadž mléko velmi dychtivě různé zápachy pohlcuje.

Mléko při dojení jest úplně prosto veškerého zápachu a přijímá jej teprve po nadojení, proto jest nutno ihned je odnésti do mléčnice a neponechávati je ve stáji aneb v místě, kde nalézá se stádo koz pohromadě. Ovšem, že i čisté mléko kozí má jistou přirozenou příchut, dle níž rozpozná se od mléka kravského, avšak příchut ta není nepřijemná. Mléko od koz, pasoucích se na dobrých lukách, nemá žádné jiné příchuti, dle níž dalo by se rozpoznati od kravského, kromě zvláštní sladkosti a větší tučnosti. Lze je rozpoznati jedině následkem toho, že jest lepší.

Že jest chov koz i výnosným, o tom nelze pochybovati. Ačkoli říká se o koze, že má misný jazyk, spokojí se s píci leccakou, když nemá si na čem vybrati, vezme za vděk i bodlácím anebo lupením bho a pod. A při tom dává značné množství dobrého mléka. Proto není žádné příčiny pochybovati o tom, že by se chov dojných koz nevyplácel. Když se vyplácí v zemích evropských, bude se vypláceti i zde. Ostatně koza dojná přináší větší užitek svým mlékem, nežli angorská srstí. Kozy dávají od dvou do osmi kvartů mléka denně, což ovšem záleží na plemenu, krmení, vývoji atd.

Nejvážnější jest otázka, kde získati dojných koz k chovu. Nejsnadnějším bylo by, kdo by si to mohl dovoliti, importovati je ze staré vlasti. Mezi nejlepší a nejotuzilejší kozy dojné počítají se kozy švýcarské, kterým se bude nepochybně i v této zemi dobře dařiti. Ještě lepší kozy dojné má Afrika, ale tím by podnět americké nesvědčilo, leč snad v jižních státech. Importování těch i oněch přišlo by však velice draho. Nejlepší dojnice na Maltě, kde mají dobré kozy, prodávají se po \$18 až \$20, kdežto kozy různých dobrých plemen ve Švýcarsku přinášejí po \$20 kus. Dobrá koza dojná v Anglii přinese často až \$40, a za dobrou kozu toggenburgskou (švýcarskou) platí se až \$100.

Vládní odbor zemědělský doporučuje, aby ti, kdož nemohou si dovoliti importovati kozy, vybrali nejlepší dojnice americké, které dávají též dva a přes dva kvarty mléka denně. Pomocí těchto řádným chovem a výběrem dalo by se po čase docíliti rázovitého plemene amerického.

Kdyby se chov koz v zemi této uchytíl, bylo by to velkou výhodou pro rodiny dělnické, poněvadž by se jim dostalo laciného a čerstvého mléka a smetany, jako se jich dostává dělnickým rodinám v zemích evropských, kde je chov koz rozšířen. Také kozy kůže přinášely by slušný výdělek, neboť kůže koz dojných jsou lepší, nežli angorských. Používá se jich k výrobě botek a rukavic. Kůže koz z krajin chladných jsou lepší, nežli z krajin teplejších. Do této země přiváží se ročně za miliony dolarů kozinek z cizozemská. Kromě toho poskytují kozy a kůzlata znamenité maso.

Na co neměli bychom zapomínati.

Píše J. F. Drábek z Florence, Neb.

V čísle 25, pan Jan Janák podává farmátům veledůležitě poučení, týkající se účetnictví na farmách. On patrně zná dobře tu trestehodnou nedbalost našich farmátů v této věci. Je to smutnou pravdou, že málo je těch, kteří účtují a ještě menší počet těch, kteří by dovedli účtovat tak, jak pan Janák naznačuje.

Zanedbali jsme účetnictví, čehož výsledkem jest, že místo bychom zaujímali místo první, jsme na posledním. Na místě zeměpány, jsme země-kmány . . .

Mělo by býti heslem každého farmáře pro budoucnost, účtovat a správně vše zaznamenávat.

Ovšem není věcí snadnou, zvláště pro nezkušené, vésti účty správně. Proto je zajisté na místě požádat ty zkušené a zejména pana Janáka o některá vysvětlení k této důležité práci.

Předně musíme věděti, mnoholi účtovat pracujícím lidem a tahounům, na farmě zaměstnaným.

Dále musíme věděti, mnoholi která plodina vyssaje tučnosti naší matičky země. Dále musíme věděti celkovou cenu našich budov, hospodářských strojů, slovem všeho, co podléhá zkáze následkem hniloby, rzi a podobného. Tahouni naši, totiž koně, krávy atd., také trati na ceně, stárnocem. Na tyto ztráty nesmíme v našem účtování zapomínati.

K lepšímu pochopení podám tuto příklad. Farmát koupí za několik set dolarů polních strojů, a v krátké době se toho většina obrátí v hromadu starého železa.

Stavby, zejména ty drobnější, v násto letech obrátí se v dřevěné hniličky. Potah, který stál dvě stě, až tři sta dolarů před deseti lety, sotva potom přinese třetinu té ceny, ba často pouze jen obnos, za který odhaduje se kůže dobyt žete.

Také musíme věděti, mnoholi krmiva spotřebují naše potahy, krávy a mladý dobytek.

Těž musíme dobře věděti cenu celkového majetku, bychom mohli učiniti úrok z celého hospodářství, našeho to kapitálu. Ani na vydání rodině nesmíme zapomenout. Na mnoze stává domněnka, jako by farmát své životní potřeby měl zdarma. To jest ovšem velikým omylem. Pravdou jest, že i farmát musí každé do úst dáti koupiti, při nejmenším aspoň svojí práci.

Ba často ani vodu nemá zdarma—leďa v tom případě, napájí-li pířmo z rybníka.

A za oděv musí každý zrovna tolik platit jako ve městech, ba často mnohem draže. Dále nesmíme zapomenouti, že lékař, právník, obuvník, kovář, kolář, řemenář, stavitel, farář, hrobař i kostelník, ti všichni čekají na naše dollárky. A zábavy, světlo, palivo, papír, známky, časopisy, hle, co tu potřeb, na něž bychom neměli zapomenouti.

Každý farmát by měl o výše uvedených věcech pílně přemýšlet, účtovat a časem podati zprávu, co účtováním objevil.

Při této příležitosti tážu se, co soudí našioci o úžasném stoupání pozemků? Slouží to farmátům a národu ku blahu? Ku bohatství, či k chudobě?

Živel uzdravení je v každé láhvi. Nikdo není tak zkrulen nemocí, aby Dra. Petra Hoboko nedávalo naději, a nikdo není tak zdrav, aby mu tento výtečný starý bylinný lék více neprospěl. Neptejte se po něm v lékárnách. Není tam k dostání, neboť je dodáván pířmo nemocným zvláštními jednateři ustanovenými majiteli, Dr. Peter Fahrney & Sons Co., 112-118 So. Hoynes Ave., Chicago, Ill.

PRO TOHO NEJMLADŠÍHO, PRÁVĚ TAK JAKO PRO DĚDEČKA.

Jest netoliko dobrým pro dospělé lidi, ale jest bezpečno míti pro děti zásobu

DR. PETRA

HOBOKO

vždy na ruce. Urovnává jejich malé choroby — vyčistuje mladickou vlhkost a vyrážky — činí silným a otužilým tělo. Jest to dokonalý domácí lék pro všechna stáří. Vyčistuje krev, zajišťuje mocný a zdravý oběh. Řídí žaludek a vnitřnosti, oživuje játra a dává ledvinám správný chod. Neul to lekárnický lék.

DR. PETER FAHRNEY & SONS CO., 112-114 So. Hoynes Ave., Chicago, Ill.

Metz Bro's Brewing Co.

Nejstarší pivovar v Omaze.

TELEFON 119.

Vaří nejlepší pivo soudkové i lahvové na celém západě.

Nejstarší a nejlepší místo pro schůzku jest

ED. MAURERA RESTAURANT A HOSTINEC

v čis. 1306 Farnam ul.

Pravá importovaná piva na čepu. Píseňské z Měšťanského pivovaru v Plzni v Čechách. Hobrau Munich Bavaría pivc. Pivo Anheuser-Busch a svétznámé Faust získalo rozsáhlou reputaci. Kavárna pro dámy nalézá se na druhé podlaže. 401f

Nejoblíbenější středisko Čechů z Omahy i venkova jest

Elegantně zařízený HOSTINEC

.....kterž vlastní.....

JOS. NOVÁK, č. 424 již. 15. a Howard ul.

Výtečný Krughy "Cabinet" stále na čepu, jakož i nejlepší piva lahvové. Na skladě má pouze ta nejlepší vína, jemné likéry a výborné doutníky. Chutný zákusek vždy po ruce. 2/- O hojnou přízeň krajanů žádá **JOS. NOVAK.**

Lumír Rye
Pravá čistá samožitná, 10 roků stará

4 plné kvarty	\$3.50
3 gallony v soudku neb v láhvích,	9.50
4 " " " " "	15.50

Veškeré dopravní výlohy až k Vám platíme sami.

ZDARMA zašleme s objednávkou 5 gallonů kofalky, vína, neb likéru **JEDEN GALLON** dobrého vína (vyjma piva a libu)

Schneider & Klein
Jediní českí obchodníci hovinami ve Sp. St.
1232 So. 13th St., Omaha, Neb.

Jaro se blíží---nastane setba

S koupí farmy nelze otálet.

UKÁZKA Z NAŠEHO SEZNAMU:

Farma o 40 akrech v okresu Polk v Missouri za \$1,600.

Farma tato leží v dobrém krajině, 3 míle od okresního sídla, velmi krásného to místa. Má 40 akrů dobrého, vzdělaného pozemku a černou, hlubokou ornicí. Z města vede kolem ní dobrá cesta. Krajina jest mírně vlnitá. Každodenní bezplatná poštovní doprava. České okolí. Farma obehnaná je se dvou stran živým plotem. Staré stavby. Obydlí o 6 světnicích, stáj na 2 a po případě na 4 koně a kurník. Studna s pumpou a stálou vodou u domu. Kolem obydlí nalézá se něco mladých ovocných stromů a drobného ovoce. Farma tato jest pronajata za jednu třetinu úrody. Cena \$1,600. Polovice hotové. Zbytek jest spatřný za 2 roky na mortgage, který jest možno obnoviti anebo kdykoli splatiti. Výhodná koupě.

Farmy v různých státech, od 15 do 240 akrů, v ceně \$1,000 až \$12,000.

Česká Ústřední Pozemková Kancelář
Jan Janák, říditel, Pilsen Station, Chicago, Ill.